



**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Rapport från projektarbete avseende cavalier



Helena Skarp och Sofia Malm
SKK, Avdelningen för avel och hälsa



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vad tänker de prata om idag?

- ✓ Projektgruppens arbete - bakgrund och arbetsgång
- ✓ Utvärdering av hälsoprogram hjärta
- ✓ Reviderat hälsoprogram från 2017 och praktisk tillämpning
- ✓ Konsekvenser av revideringen
- ✓ Avelsstrategi för rasen – RAS





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Projektarbete om cavalier

Hösten 2014 – beslut från AK att skapa en projektgrupp med målsättning att revidera RAS samt utvärdera och revidera det befintliga hälsoprogrammet.





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Projektarbete om cavalier

Varför ett projekt?

- Inga tydliga indikationer på att det befintliga hälsoprogrammet gett tillräcklig effekt
- Mycket frågor kring SM
- Behov av helhetsgrepp
- Positiv och engagerad klubb
- Ökat intresse från omvärlden (allmänhet och myndigheter, internationellt och nationellt)



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Projektarbete om cavalier

- Start våren 2015
- Faktainsamling (hälsoenkät, statistik ur SKKs databas, försäkringsstatistik, forskningsrapporter, svenska projekt och initiativ, internationellt arbete, direktkontakt med forskare och veterinärer)
- Hjärta konstaterades tidigt vara projektets huvudfokus



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Utvärdering hälsoprogram hjärta

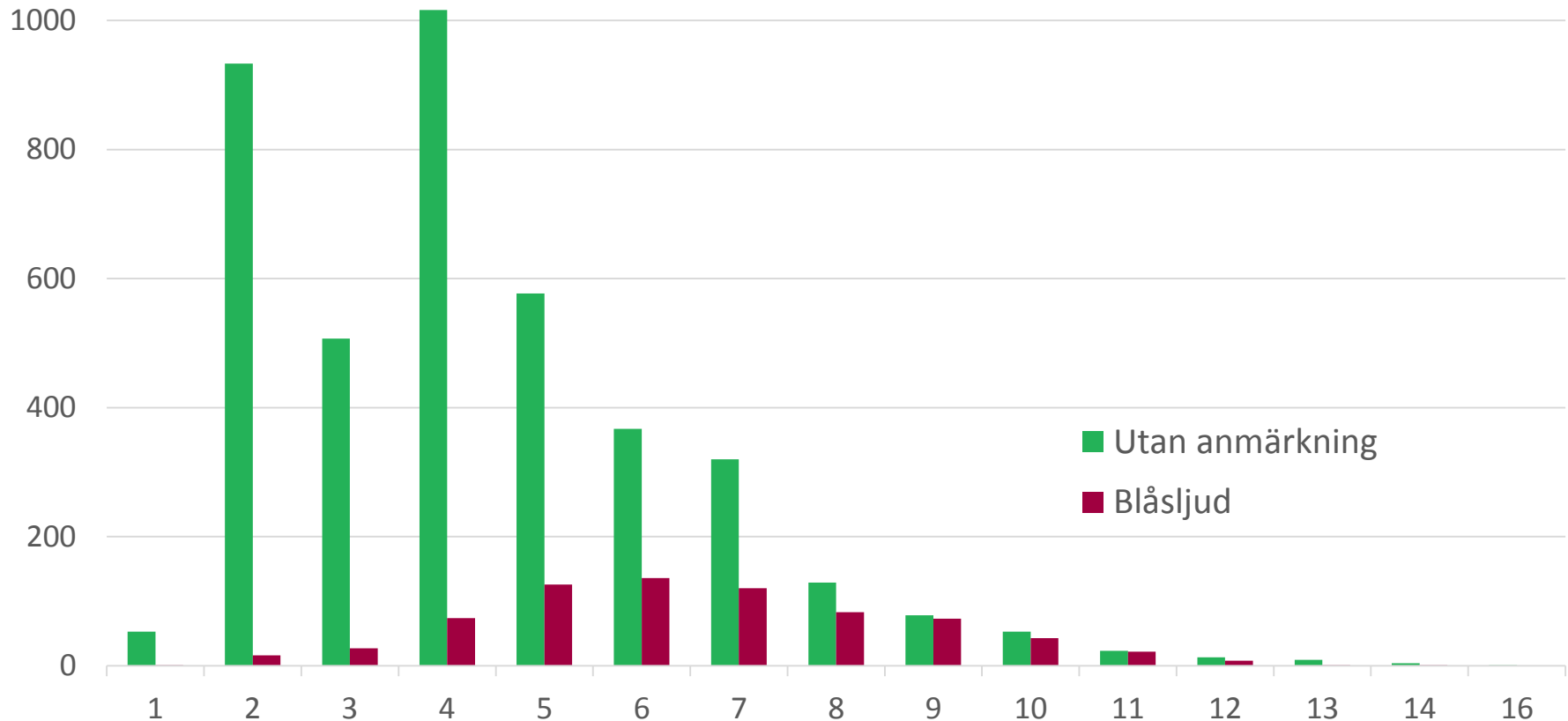
- Normalt sett klubbarna som utvärderar befintliga hälsoprogram, mallar finns på skk.se
- Flera försök har gjorts, bl a inom ramen för projektarbetet
- Underlaget är svårtolkat
 - Är undersökta hundar representativa för rasen?
 - Majoriteten av hundar undersöks vid relativt ung ålder



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Utvärdering hälsoprogram hjärta

Antal hundar med respektive utan blåsljud, fördelat på ålder i år. Endast *senaste* undersökningsresultatet för varje hund medtaget. Data omfattar hundar undersökta inom ramen för hälsoprogrammet (2001 – mars 2015)





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Utvärdering hälsoprogram hjärta

Diagrammet illustrerar att majoriteten av hundar undersöks vid en ålder lägre än den vid vilken blåsljuden normalt uppkommer. Genom att öka antalet hundar undersökta vid högre ålder kan vi få en bättre bild av förekomsten av hjärtproblem i rasen och ett säkrare underlag för avelsvärdering.



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Utvärdering hälsoprogram hjärta

Observera att det av antalet hundar med respektive utan blåsljud i diagrammet inte går att dra några säkra slutsatser om prevalensen av blåsljud i populationen i stort.

Fördelningen utan anmärkning/blåsljud beror av vilka hundar inom respektive ålderskategori som kommer till undersökning (inför avel, pga kliniska symptom, osv...).



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Utvärdering hälsoprogram hjärta

- ✓ Ingen påtaglig förbättring av hjärtstatusen över tid
- ✓ Inte synonymt med att programmet varit verkningslöst
- ✓ Indikationer på viss förskjutning av debutåldern för blåsljud
- ✓ MVD fortfarande det vanligaste hälsoproblemet i rasen
- ✓ Mer effektivt avelsurval behövs



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

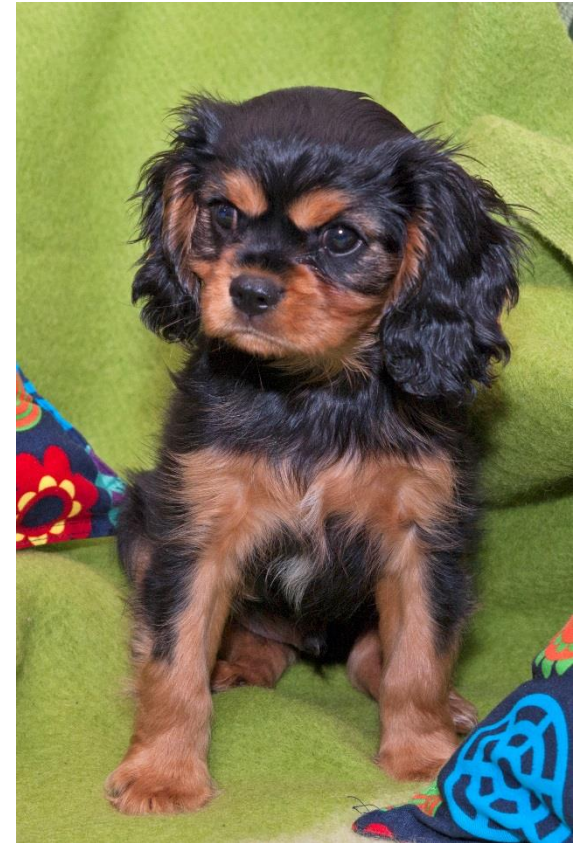
Reviderat hälsoprogram från 2017

Målsättning:

Att väsentligt minska förekomsten
av hjärtproblem i rasen

Metod:

Höjd avelsdebut och minskad
användning av unga hanar i avel





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Reviderat hälsoprogram från 2017

*Registreringsförbud för avkomma efter föräldradjur som saknar officiellt intyg om hjärta u.a. Intyget får ej vara äldre än 12 månader vid parningstillfället. Lägsta ålder för officiell undersökning är **3 år**. Avelsdjur vars föräldradjur saknar intyg om hjärta u.a. vid lägst **5 års ålder** måste dock själv uppnå en ålder av lägst **5 år** före parning och vid denna ålder ha intyg om hjärta u.a. Hanhund som är ID-märkt och som vid lägst **8 års ålder** har hjärta u.a. men senare får blåsljud kan användas i avel.*

*Registreringsförbud för avkomma efter föräldradjur som får blåsljud **före 5 års ålder** (föräldradjuret själv avelsspärras). Redan producerad avkomma efter föräldradjur som får blåsljud **före 5 års ålder** får ej användas i aveln (avelsspärras).*

Registreringsförbud för avkomma efter hanhund, yngre än 6 år, som redan använts till 5 kullar. Hanhund, som vid en ålder av lägst 6 år, vid förnyad undersökning har officiellt intyg om hjärta u.a tillåts ytterligare kullar förutsatt att giltigt hjärtintyg finns.

Att gälla fr o m 2017-01-01.



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Reviderat hälsoprogram från 2017

- Första delen identisk med nuvarande skrivning. Enda förändringen är att åldersgränserna höjts ett år vardera
- Sista delen, antal kullar per hane, är ny





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Reviderat hälsoprogram från 2017

-Grunder

- 5 år – viktigaste åldern, utgör grunden för programmet. Hund som är 5 år och får ett ua intyg är godkänd för avel.
- 8 år – hund som har ua intyg vid fyllda 8 år eller senare får användas i avel trots biljud på hjärtat som uppstår efter detta undersökningstillfälle. Orsak: hunden har varit frisk så länge att den trots biljudet som uppstår i hög ålder kan anses vara ett lämpligt avelsdjur.
- 3 år – möjlighet att debutera i avel redan vid 3 år om ua intyg, OM föräldrarna har ua intyg efter fyllda 5 år (praxis: intyget ska vara taget på 5-årsdagen eller senare). OBS: om föräldrarna har intyg vid t ex 4 år och 11 mån gäller detta inte. 5-årsgränsen tillämpas strikt.



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Reviderat hälsoprogram från 2017 -Grunder

- Hanhund kan få max 5 kullar innan 6 års ålder (även importerade avkommor efter svensk-registrerad hund räknas som en "kull")
- Om hanen undersöks efter att han fyllt 6 år och är fri kan han få ytterligare kullar. Giltigt hjärtintyg måste alltid finnas



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vad gäller under övergången?

- Det nya hälsoprogrammet gäller för alla nya kullar, oavsett när föräldradjuren är födda.
- Kullar som är resultat av parning som skett senast 2016-12-31 följer det gamla hälsoprogrammet **med avseende på de delar som avser avelsspärr av valparna (se exempel)**. När valpar ur dessa kullar själva ska gå vidare i avel följer de det nya hälsoprogrammet.



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vad gäller under övergången?

- Kullar som är resultat av parning som skett senast 2016-12-31 tillhör det "gamla" hälsoprogrammet med avseende på de delar som avser avelsspärr av valparna.
- Exempel 1: Valp född 2016-12-01 av föräldrar som är 2 år (UA efter fyllda 2 år) och där mor och farföräldrar har giltiga intyg vid 4 år. När mamman kontrolleras vid 3 år och 10 månader konstateras hon ha biljud ---- Valpen avelsspärras i enlighet med "gamla" hälsoprogrammet.
- Exempel 2: Valp född 2016-12-01 av föräldrar som är 2 år (UA efter fyllda 2 år) och där mor och farföräldrar har giltiga intyg vid 4 år. Mamman undersöks och är UA efter 4 års ålder men när mamman kontrolleras på nytt vid 4 år och 10 månader ålder konstateras hon ha biljud ---- **Valpen avelsspärras inte eftersom den följer de regler som gällde "gamla" hälsoprogrammet.**



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vad gäller under övergången?

- Exempel 2 - fortsättning.
 - Valpen från exempel 2 (resultat av parning innan 2017) har nu blivit 3 år gammal och är konstaterat hjärtfrisk efter sin 3-årsdag –Får ej gå i avel eftersom föräldrarna inte har intyg om hjärta UA vid 5 års ålder.
 - Valpen har nu blivit 5 år gammal och har intyg om UA – Får gå i avel på egna meriter. **Hade valpen varit född några månader senare (och därmed följt det nya hälsoprogrammet) hade den varit avelsspärrad på grund av att mamman fick blåsljud innan fem år.**



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Reviderat hälsoprogram från 2017

- Observera att hälsoprogrammet endast anger miniminivån! Det är inte nödvändigtvis en bra parning bara för att hälsoprogrammet följs.
- Exempel – hund som uppfyller kriterierna i hälsoprogrammet men har flera nära släktingar (t ex kullsyskon eller avkommor) som fått blåsljud i tidig ålder. Detta är knappast ett lämpligt avelsdjur.



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vad gäller för redan ingångna fodervärdsavtal?

Det finns redan idag en särskild skrivning i avtalet för cavalier:

”För rasen cavalier king charles föreligger särskild dispens, för dem gäller fodervärdsavtalet till dess att hunden fyllt sju år, oavsett när tiken/hanen lämnats ut till fodervärd, dvs avtalstiden kan komma att överstiga fem år.”



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Konsekvenser av revideringen

- Senare avelsdebut
 - Gynnar hjärta, men även t ex SM
- Fler undersökningsresultat för äldre hundar
- Spridning i undersökningar (3, 5, 6, 8)
- Möjlighet till utvärdering av avkommor
- Bättre underlag för avelsvärdering
- Förutsättning för eventuellt avelsindex



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Konsekvenser av revideringen

Hur påverkas avelsbasen?

- Fler hundar som utvecklar blåsljud, eller annan sjukdom, i ung ålder utesluts från avel
- Mindre utbredd användning av unga hanar
- Cavalier är en numerärt stor ras
- Tänk utanför ”boxen” – hur öka tillgänglig avelsbas?
- Finns omotiverade trösklar idag?



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

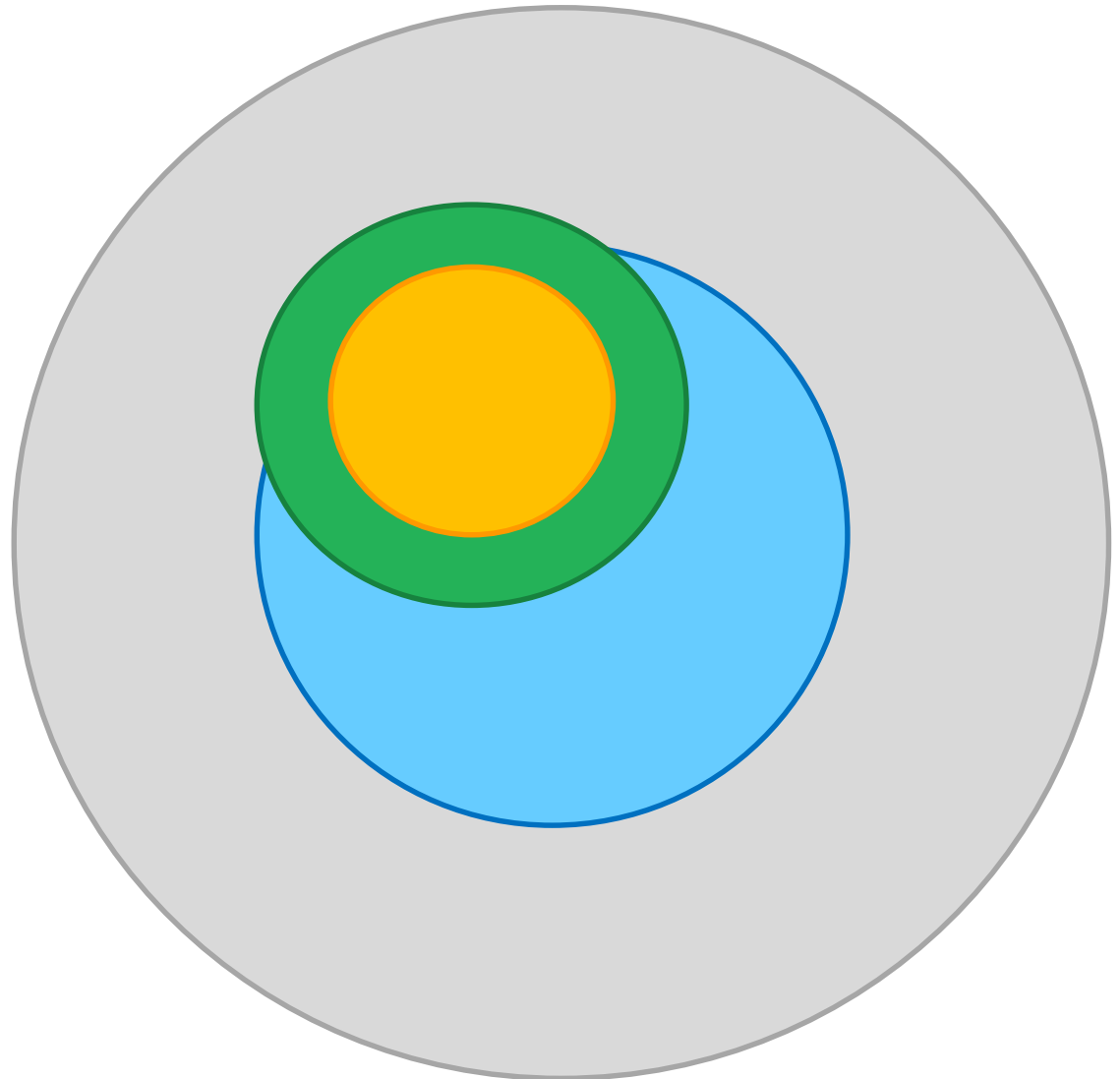
Hur ser avelsurvalet ut? (ett fiktivt exempel)

Alla cavalierer

Deltagit på utställning

Uppfyller hälsokrav

Avelsdjur





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

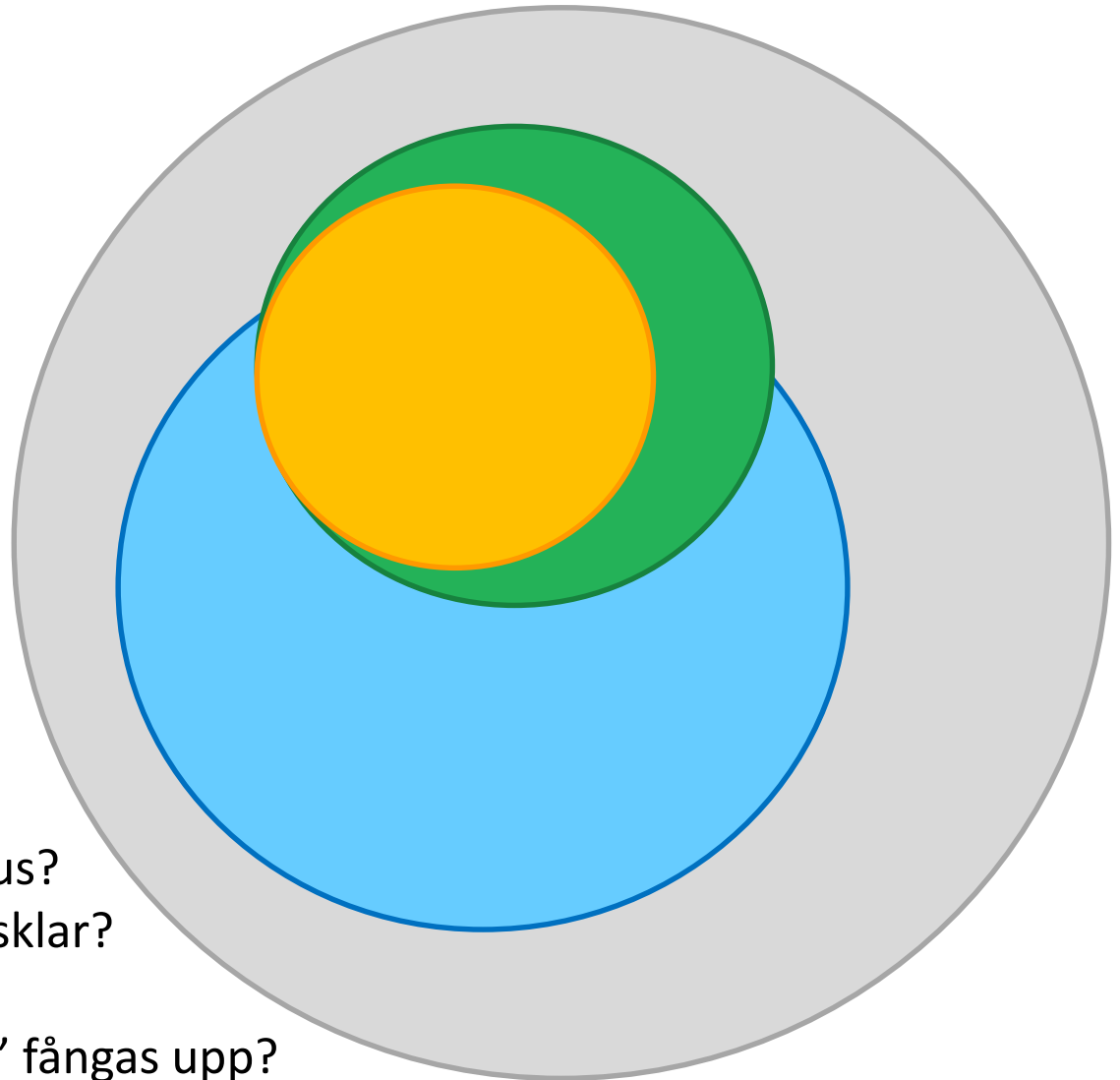
Skulle man kunna inkludera fler/andra hundar?

Alla cavalierer

Deltagit på utställning

Uppfyller hälsokrav

Avelsdjur



Fler hundar till utställning?

Fler hundar med känd hjärtstatus?

Finns det omotiverade krav/trösklar?

Fler hanar i avel?

Kan äldre friska "familjehundar" fångas upp?



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Konsekvenser av revideringen

- Behöver inte medföra en minskad avelsbas
- Men, delvis andra hundar som kommer att selekteras
- Fler olika hanar och äldre hanar i avel
- Kompletterande strategier i RAS för att öka tillgänglig avelsbas





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Konsekvenser av revideringen

Förändring av 7-årsgränsen

- Totalt 407 avelsdjur (födda jan 2001- maj 2009) har hjärta ua efter 7 års ålder
- 109 av dessa (27%) hade gått i avel efter 7 års ålder
- 56 hundar var undersökta igen *före* 8 års ålder
- 8 av dessa 56 diagnosticerades med hjärtfel (2 senare friade vid förnyad undersökning)
- 4 av dessa 8 hade använts i avel efter 7-årsdagen
- Totalt 7 kullar producerade efter konstaterat biljud



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Konsekvenser av revideringen

Förändring av 7-årsgränsen

- Drabbar hundar som utvecklar blåsljud mellan 7 och 8 år
- Med det nya hälsoprogrammet skulle 4 hanar, födda 2001-2009, ha uteslutits från avel
- Totalt 7 kullar, under en 9-årsperiod, som inte skulle uppfyllt det nya regelverket
- Ingen stor inverkan på populationen som helhet
- Möjligt att söka dispens till SKK/AK



SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Inte bara hjärta...

- RAS – utgör en handlingsplan för avelsarbetet
- RAS kan delas in i tre delar:
 - Rasens historiska bakgrund och utveckling
 - Nulägesbeskrivning avseende hälsa, mentalitet, exteriör och populationsstruktur
 - Målinriktningar och prioriteringar för framtiden





SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Inte bara hjärta...

- Viktigt med helhetsperspektiv och uttalade prioriteringar
- Avelsmål och strategier för att nå målen
- Reviderad avelsstrategi under framtagande
- Engagerad och ambitiös avelskommitté i klubben!

